

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobkyně: **D. K.**
zastoupená Mgr. Matějem Košťálem, LL.M., advokátem KG Partners,
advokátní kancelář s. r. o.
se sídlem Velké náměstí 149, 500 03 Hradec Králové

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5
pracoviště Hradec Králové, Slezská 839, 502 00 Hradec Králové

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. května 2022, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 9. května 2022, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 13 176,85 Kč, a to do deseti dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám jejího zástupce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 26. 1. 2022, č. j. X (dále také jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), snížila žalobkyni od 24. 2. 2022 výši invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně podle § 56 odst. 1 písm.

- e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“ nebo „zákon o důchodovém pojištění“), s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Rychnov nad Kněžnou ze dne 19. 11. 2021 (dále jen „OSSZ“) je žalobkyně invalidní pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost pouze o 35% a nadále nesplňuje podmínku invalidity třetího stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. c) zdp, tj. pokles pracovní schopnosti nejméně o 70%.
2. Rozhodnutím ze dne 9. 5. 2022, č. j. X (dále také jen „*napadené rozhodnutí*“), žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v celém rozsahu včetně rozsahu uplatněných námitek, posoudila invaliditu žalobkyně a v tomto směru odkázala na vypracovaný nový posudek o invaliditě ze dne 26. 4. 2022, dle kterého je žalobkyně invalidní pro invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně byla tímto posudkem o invaliditě stanovena rovněž ve výši 35%. Žalovaná v rozhodnutí vyjmenovala, z jakých odborných lékařských nálezů lékař Lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Hradec Králové (dále také jen „lékař ČSSZ“) při novém posouzení vycházel (strana 1-2 napadeného rozhodnutí) a k jakým skutkovým zjištěním dospěl (uveden diagnostický souhrn onemocnění žalobkyně). Lékař ČSSZ uvedl, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v **kapitole VI** (postižení nervové soustavy), **položce 1b** (cévní postižení mozku a míchy, dětská mozková obrna – lehké funkční postižení) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů, pro které stanovil míru poklesu pracovní schopnosti v rámci daného rozpětí 20-35% na horní hranici 35%, celkově tak činí **35%**. Takto stanovená konečná míra poklesu pracovní schopnosti odpovídá invaliditě prvního stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. b) zdp.
3. K námitkám žalobkyně, která nesouhlasila s posouzením svého zdravotního stavu, žalovaná uvedla, že rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je meningiom v ZJL s tlakem na spodinu obou mozečkových hemisfér a vermis, stav po operaci 12/2020, dle MRI bez rezidua či recidivy. Rozhodující zdravotní postižení zhodnotil lékař ČSSZ (včetně nálezů doložených k námitkám) jako lehké funkční postižení v dlouhodobě stabilizovaném stavu, bez známek recidivy onemocnění, s výkonem některých denních aktivit s obtížemi. Dodatečně doložené odborné nálezy nepřinesly žádnou novou posudkově významnou skutečnost, která by měnila posudkový závěr. Uvedl, že se ztotožnil s lékařem OSSZ i ve stanovení data změny stupně invalidity dnem 19. 11. 2021, tj. datem jednání, kdy byl odbornými lékařskými nálezy doložen stupeň zdravotního postižení. Proto byly námitky jako nedůvodné zamítnuty.

II. Obsah žaloby

4. Žalobkyně po shrnutí průběhu předchozího správního řízení uvedla, že její zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, neboť má problémy jednak s dolními končetinami a zády, tak i psychického rázu. V mnoha věcech je tak odkázána na pomoc své rodiny. Zdůraznila také, že se nejedná o její subjektivní problémy, ale jde o objektivní stav, který byl zaznamenán i v lékařských zprávách předložených v rámci správního řízení.

5. Měla za to, že napadené rozhodnutí je nezákonné a že jím byl zasaženo do jejích základních práv, a to zejména ve vztahu k právu na spravedlivý proces a na právo na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci. Napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do jejího osobního života a podstatně se zhoršila její finanční situace a to i přesto, že z objektivních důvodů nemůže s ohledem na zdravotní stav vykonávat v principu žádnou výdělečnou činnost. Rozhodnutí nadto nebyla ani řádně odůvodněna a ani z podkladových materiálů nebylo zřejmé, na základě jakých skutečností bylo rozhodováno.
6. Dále poznamenala, že námitky uplatněné vůči rozhodnutím se vztahují rovněž k posudkům, které byly pro účely vydání předmětných rozhodnutí vyhotoveny. Jelikož tyto posudky nejsou samostatnými rozhodnutími, nelze je samostatně napadnout a jsou de facto jedinými podklady pro obě předmětná rozhodnutí, měla žalobkyně za to, že není třeba oddělovat výtky směřující do rozhodnutí a výtky směřující do posudků, proto je uplatnila souhrnně.
7. K samotným žalobním námitkám nejdříve uvedla, že v rámci správních rozhodnutí, kterými došlo ke snížení stupně invalidity žalované ze třetího na první stupeň, nebyly provedeny a vyhotoveny dostatečné důkazy, které by tuto změnu odůvodňovaly. Podle jejího názoru bylo nepřijatelné a v rozporu se základními zásadami správního řízení, aby v případě, kdy důvodem pro rozhodnutí správního orgánu má být změna zdravotního stavu žalobkyně oproti předešlému stavu, nebyla tato změna zdravotního stavu nejen správním orgánem tvrzena, ale aby dokonce nebyla ničím podložena a to ani povinně vyhotovovaným lékařským posudkem. Veškeré závěry žalované vycházely z neúplné a neaktuální zdravotní dokumentace žalobkyně.
8. Z odborných posouzení vypracovaných OSSZ nebo žalovanou nevyplynulo, že by došlo k jakékoliv změně zdravotního stavu žalobkyně oproti stavu předchozímu. I přesto se žalovaná rozhodla přistoupit ke snížení ohodnocení pracovní neschopnosti o celé dva stupně na pouhý první stupeň invalidity. Neuvedla však, v čem mělo ke zlepšení zdravotního žalobkyně dojít. Prvoinstančnímu rozhodnutí tak absentuje základní náležitost, a to náležité odůvodnění důvodů pro změnu již dříve vydaného rozhodnutí, neboť tato je možná jen a pouze za situace, kdy dojde na straně posuzované osoby k poklesu její pracovní neschopnosti (respektive ke zvýšení pracovní schopnosti). Odůvodnění však, stejně jako náležité důkazy, absentují. Prvoinstanční rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné, tím se měla v rámci posouzení námitek zabývat žalovaná, která tak však neučinila.
9. Žalobkyně již v podaných námitkách, byť laicky a obecněji, obdobné důvody uvedla. Zcela jednoznačně rozporovala závěry posudku o invaliditě vyhotoveného jakožto podkladu prvostupňového rozhodování. Bez ohledu na to, jak byly námitky žalobkyně formulovány, se otázkou úplnosti rozhodnutí a dostatečného odůvodnění měla žalovaná zabývat i z úřední povinnosti. Pokud by žalovaná shledala námitky za nedostatečně určité, měla být žalobkyně vyzvána k odstranění vad podání. Poukázala také na skutečnost, že správní orgány nejednaly v souladu s pravidly dobré správy, jestliže mohly seznat, že zdravotní stav žalobkyně odůvodňuje ustanovení opatrovníka ve smyslu § 32 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „správní řád“), který by za žalobkyni řádně hájil její práva na podání a náležité zdůvodnění námitek proti prvoinstančnímu rozhodnutí a přesto tak neučinil.

10. Žalovaná se vůbec nevypořádala s dalšími důkazy, zejména s odbornými závěry MUDr. M. H. a psychologky PhDr. K. D. Ze zprávy MUDr. H. ze dne 22. 2. 2022 vyplývá, že dle názoru lékaře dlouhodobě ošetrujícího žalobkyni je nutné žalobkyni i nadále ponechat v „plném invalidním důchodu“, tedy v invalidním důchodu třetího stupně. MUDr. H. tak zjevně neshledal žádné zlepšení zdravotního stavu žalobkyně odůvodňující snížení stupně invalidního důchodu. Ze zprávy z psychologického vyšetření PhDr. D. pak vyplývají značné psychické problémy žalobkyně, např. s orientací v čase a problémy při komunikaci.
11. S žádným z těchto odborných závěrů vyplývajících z lékařských zpráv se žalovaná nevypořádala a ve svém rozhodnutí při posouzení stavu žalobkyně nezohlednila, byť ji tyto byly předloženy. Důvod, proč k těmto odborným závěrům nebylo přihlédnuto, pak není v rámci napadeného rozhodnutí ani žádným způsobem odůvodněn.
12. Dále podle žalobkyně žalovaná pochybila i v tom, že si pro sestavení revizního posouzení nevyžádala kompletní zdravotnickou dokumentaci či zprávu od všech specializovaných lékařů, kteří měli na starost péči o zdravotní stav žalobkyně. Jedinou dokumentací, kterou si žalovaná opatřila, byla dokumentace od praktického lékaře žalobkyně. K vyžádání dokumentace nedošlo i přesto, že z podání žalobkyně bylo zřejmé, že je souběžně ošetřována na několika lékařských pracovištích zároveň, a to včetně pracovišť specializovaných. Žalovaná neprovedla ani osobní vyšetření žalobkyně, které by mohlo blíže objasnit zdravotní stav žalobkyně a které by v tomto případě bylo zcela jistě namístě. Napadené rozhodnutí tak nevycházelo z řádně a úplně zjištěného zdravotního stavu žalobkyně, jako takové je tudíž nezákonné a nemůže při soudním přezkumu obstát.
13. Závěrem žalobkyně shrnula, že žalovaná rozhodla na základě neúplných a nesprávných podkladů vycházela pouze ze staré zdravotní dokumentace, která nevypovídala nic o reálné schopnosti žalobkyně fungovat v rámci pracovního prostředí a zdali je vůbec schopná práci vykonávat. Nedostatkem postupu žalované tudíž bylo, že neprověřila schopnost žalobkyně zvládat běžné životní situace a pracovní nasazení, se kterým by se v rámci pracovního vztahu setkala.
14. Také navrhla, aby zdejší soud sám nechal provést důkaz novým vyšetřením jejího zdravotního stavu, ve kterém bude prověřena její schopnost vykonávat každodenní pracovní činnost.
15. S ohledem na shora uvedené závěrem navrhla, aby zdejší soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
16. Na podporu svého tvrzení o zhoršujícím se zdravotním stavu k žalobě doložila lékařské zprávy (zprávu o ambulantním vyšetření MUDr. R. H. – FN Hradec Králové ze dne 25. 10. 2021; lékařskou zprávu MUDr. M. B., Ph.D. – Hradec Králové ze dne 10. 1. 2022; lékařskou zprávu MUDr. M. H. – Hradec Králové ze dne 24. 11. 2021; lékařskou zprávu MUDr. M. H. – Hradec Králové ze dne 17. 1. 2022; lékařskou zprávu MUDr. M. H. – Hradec Králové ze dne 22. 2. 2022; zprávu PhDr. K. D. – Oblastní nemocnice Náchod ze dne 10. 1. 2022).

III. Jednání soudu

17. Při jednání soudu dne 9. 5. 2023 nejprve zástupce žalobkyně odkázal na znění žaloby a poté upozornil na to, že v rámci projednávání věci bylo zvláštní celé posudkové řízení ohledně zdravotního stavu a invalidity žalobkyně, dále se domníval, že postup správních

orgánů byl nezákonný, existoval důvod pro zrušení žalovaného rozhodnutí a krajský soud by se ve smyslu judikatury Ústavního soudu neměl orientovat pouze závěry posudkové komise.

18. Žalovaná poté zmínila, že byla vázána posudky lékařů OSSZ a ČSSZ a proto při svém rozhodování nemohla postupovat jinak než snížit invaliditu třetího stupně na invaliditu stupně prvního. V žalobě bylo uvedeno, že žalobkyně trpí řadou zdravotních potíží, což žalovaná nezpochybňuje, nicméně rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu může být pouze jedna, čili bere se v potaz pouze ta rozhodující, ta, která nejvíce žalobkyni omezuje v pracovní schopnosti.
19. Soud následně provedl důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové z 31. 10. 2022. Z jeho závěru vyplynulo, že za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovních schopností považuje známky organického poškození mozku, dle daných posudkových kritérií lehké postižení, procentní míru poklesu pracovní schopnosti komise stanovila po funkční stránce srovnatelně s funkčním dopadem zdravotního postižení uvedeného v kapitole VI, položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. v době vydání napadeného rozhodnutí na 35%. Uvedenou procentní míru poklesu pracovní schopnosti zvolila vzhledem k charakteru a průběhu základního onemocnění s přihlédnutím k ostatním objektivně doloženým zdravotním obtížím posuzované. Vzhledem k pracovní kvalifikaci posuzované došlo k aplikaci § 3 odst. 2 citované vyhlášky a procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla komisí zvýšena o 10% na celkových 45%. Při tomto zdravotním postižení byla dle posudkové komise žalobkyně schopna výdělečné činnosti jen s podstatně nižšími nároky na tělesné a duševní schopnosti v podstatně menším rozsahu a intenzitě.
20. V závěru posudku byla konstatována okolnost, že na základě žádosti žalobkyně byl posouzen její zdravotní stav dne 13. 6. 2022 lékařem OSSZ Rychnov nad Kněžnou, ten konstatoval, že jde o invaliditu 2. stupně s tím, že den změny stupně invalidity byl 26. 5. 2022.
21. Závěr posouzení nicméně zněl tak, že k datu 9. 5. 2022 odpovídal zdravotní stav 1. stupni invalidity a byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti k datu napadeného rozhodnutí na 45%.
22. Zástupce žalobkyně poté uvedl, že nesouhlasí s posudkovým hodnocením, protože ho považuje za vnitřně rozporné, pokud jde o dílčí segmenty, ze kterých bylo vycházeno, tedy z jednotlivých lékařských zpráv. Z obsahu těchto zpráv bylo patrné, že zdravotní stav žalobkyně je vážný a odborníci, kteří ji vyšetřovali, došli k závěru, že je podstatně narušen její život a že poškození mozku a celkový vliv poškození na její běžný život je zásadnějšího rázu. Pak nerozuměl tomu, jak je možné, že v navazujícím řízení došlo ke zhodnocení, že v podstatě ke stejnému dni s rozdílem asi 14 dnů mezi závěry posudkové komise a novým rozhodnutím o invaliditě došlo ke změně mezi funkčním poškozením mozku z 1b na 1c, tzn. z lehkého poškození na středně těžké poškození. Středně těžké poškození je, jak ho definuje příloha k vyhlášce, takové, že dochází k motorické, senzorické, řečové a kognitivní dysfunkci už ve větší míře a omezuje některé denní aktivity. Domníval se, že z pohledu žalobkyně jsou spíše omezeny všechny denní aktivity a že spíše docházelo k naplnění položky 1b, tzn. těžké poškození. Podle něj dále jednoznačně vyplynulo, že minimálně k naplnění položky 1c již došlo. Závěry byly tudíž

nekorespondující s lékařskými zprávami a při zhodnocení skutečného zdravotního stavu žalobkyně bylo zřejmé, že omezení na běžném životě jsou většího rázu a už jen z povahy věci a samotného poškození žalobčích schopností paměťových a motorických je zřejmé, že není schopna řádně vykonávat v podstatě jakékoli zaměstnání a to s ohledem na to, že i z lékařských zpráv vyplynulo, že má výrazné problémy s krátkodobou pamětí a s orientací v čase a prostoru, to je nejpodstatnější nesoulad závěru komise s lékařskými zprávami.

23. Žalovaná k posudku Ministerstva práce a sociálních věcí neměla žádné připomínky, lékaři se shodli se závěry lékařů OSSZ i s lékařem ČSSZ a s rozhodující příčinnou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i de facto v míře poklesu pracovní schopnosti, přičemž seznali, že ještě je dán důvod pro maximální možné desetiprocentní navýšení poklesu míry pracovní schopnosti a to z důvodu kvalifikace žalobkyně. Měla za to, že zdravotní stav byl posouzen dostatečně a objektivně. S lékařskými zprávami komise pracovala.
24. Zástupce žalobkyně poté uvedl, že je nezbytně nutné zpracovat znalecký posudek na zdravotní stav žalobkyně a to zejména vzhledem k tomu, že se domníval, že závěry posudkové komise pocházejí tzv. od stolu a nepracují se závěry specialistů. Z toho důvodu byl přesvědčen, že znalecký posudek by realitu dokázal objektivizovat co do rozsahu poškození zdravotního stavu a následné funkce v běžném životě žalobkyně. Žalovaná žádné návrhy na doplnění dokazování nevznesla.
25. Krajský soud návrhu na vypracování znaleckého posudku nevyhověl. Rozhodl nicméně, že nechá vypracovat srovnávací posudek jinou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, tj. nikoli komisí v Hradci Králové. Soud nechal na volbě žalobkyně volbu posudkové komise, a to mezi posudkovou komisí v Praze a v Brně, žalobkyně se přiklonila k posudkové komisi v Brně. Jednání poté bylo odročeno na neurčito s tím, že se krajský soud obrátil na posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně s žádostí o vypracování srovnávacího znaleckého posudku k přezkumu stupně invalidity žalobkyně k datu napadeného rozhodnutí, tj. 9. 5. 2022.
26. **Další jednání ve věci se konalo dne 12. 9. 2023** a žalovaná se z něj omluvila.
27. Na tomto jednání soud konstatoval, že posudková komise v Brně vyhotovila srovnávací posudek a soud jím provedl důkaz. Následně soud shrnul podstatné skutečnosti ze srovnávacího posudku vyplývající.
28. Zástupce žalobkyně následně uvedl, že k posudku žádné vyjádření nevznáší, souhlasí s jeho obsahem, je věcně správný a žádné další důkazní návrhy nevznesl.
29. V závěrečném návrhu zástupce žalobkyně uvedl, že v rámci řízení bylo prokázáno, že napadené rozhodnutí jakož i rozhodnutí prvostupňové neoprávněně snížily stupeň invalidity žalobkyně. Také uvedl, že v době vypracování posudku byla žalobkyně omezena ve schopnosti pracovat v míře alespoň 55 %, což odpovídá druhému stupni invalidního důchodu. Změnou bylo zasaženo do práv žalobkyně, neboť kromě finanční kompenzace byla nucena i přes svůj zdravotní stav docházet do zaměstnání, aby si zajistila obživu. Byly podle něj dále splněny podmínky pro zrušení napadeného rozhodnutí, dále nechal na úvaze soudu, zda zruší i prvoinstanční rozhodnutí. Nakonec předložil vyúčtování pro účely náhrady nákladů řízení.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

30. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě rozhodl při jednání.
31. V přezkumném řízení soud konstatoval k důkazu z lékařské dokumentace OSSZ Rychnov nad Kněžnou posudek o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 19. 11. 2021, v němž po uvedení diagnostického souhrnu onemocnění žalobkyně a odborných lékařských nálezů, z nichž bylo při posouzení jejího zdravotního stavu vycházeno, byl učiněn lékařem OSSZ závěr, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobkyně je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI., položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovil dle uvedené položky na horní hranici 35%. Dle učiněného závěru je žalobkyně invalidní pro invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp.
32. V záznamu o jednání ČSSZ – Lékařské posudkové služby, pracoviště pro námitkové řízení, Hradec Králové ze dne 26. 4. 2022 (nový posudek o invaliditě), je uveden výčet rozhodujících podkladů – lékařských zpráv o zdravotním stavu žalobkyně, diagnostický souhrn onemocnění žalobkyně (zjištěn ve shodě s lékařem OSSZ) a výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Posudkové zhodnocení a závěr je uveden výše v části I. tohoto rozsudku.
33. V projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také jen „PK MPSV“ nebo „posudková komise“), jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
34. Z těchto důvodů požádal krajský soud PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové o vypracování posudku o zdravotním stavu žalobkyně a stanovení stupně invalidity k datu vydání napadeného rozhodnutí. Posudek byl vyhotoven po jednání posudkové komise konaném dne 31. 10. 2022 za přítomnosti žalobkyně. PK MPSV zasedala v řádném složení za účasti odborného lékaře z oboru psychiatrie, zdravotní stav žalobkyně hodnotila na podkladě spisu zdejšího soudu, z nálezů doložených ve spisové dokumentaci prvoinstančního posudkového orgánu v Rychnově nad Kněžnou, z nálezů doložených ve spisové dokumentaci oddělení námitkové a odvolací agendy LPS - pracoviště Hradec Králové, ze zdravotní dokumentace od praktického lékaře – MUDr. R. M., Ph.D., České Meziříčí, dokumentace z psychologické ambulance, Oblastní nemocnice Náchod, PhDr. K. D., z nálezů doložených k žalobě a z nálezů doložených k jednání posudkové komise a na základě vlastních poznatků. Žalobkyně byla při jednání komise přešetřena odborným lékařem. Po vyhodnocení všech rozhodných skutečností stanovila PK MPSV za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobkyně známky organického poškození mozku. PK v rámci diagnostického souhrnu ve shodě s předchozími posudkovými orgány vyjmenovala i další zdravotní postižení žalobkyně (stav po neurochirurgické operaci meningeomu zadní jámy lební v 12/2020, dle MRI bez rezidua či recidivy; chronické vertebrogenní algický syndrom polytopní bez doloženého kompresivního kořenového syndromu; degenerativní změny kolenních kloubů II. st.,

více vlevo; degenerativní změny kyčelních kloubů II. st. dle nálezů 2019; hallux valgus oboustranně; příčné a podélné plochonozi; syndrom rotátorové manžety; degenerativní změny drobných ručních kloubů; struma nodosa; dermatitida iritační; diabetes mellitus 2. typu na dietě; drobná rezistence v oblasti šlachy extenzoru při IV- MC pravé ruky dle UZ v 11/2021; stav po poranění v oblasti levé dlaně v roce 2000 s poškozením nervus medianus a ulnaris s hypestézií III. -V. prstu; stav po borelióze v anamnéze, přeléčena; stav po kožní excizi v oblasti břicha v 5/2020; stav po hospitalizaci na psychiatrickém oddělení s diagnózou reaktivní stav s hypochondrickými rysy v roce 1982, přechodně sledována; stav po intoxikaci Bellasponem a Radepurem v sebevražedném úmyslu v konfliktní situaci v roce 1978, neurovegetativní labilita). PK uvedla, že v případě žalobkyně jde o polymorbidní stav, v popředí jejích zdravotních potíží jsou projevy jaterní cirhózy kombinované etiologie – chronický etylismus, toxické lékové poškození jater. V posudkovém zhodnocení je popsán zdravotní stav žalobkyně na podkladě odborných lékařských nálezů od roku 2020 do 28. 6. 2022 (včetně nových zpráv doložených k žalobě). Posudková komise stanovila procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně podle kapitoly VI, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na 35%. S ohledem na další zdravotní postižení a vykonávanou dělnickou profesi uvedenou hodnotu podle § 3 odst. 1 a 2 citované vyhlášky zvýšila o 10%. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti tak činí 45%. PK MPSV odůvodnila, že na základě doložených nálezů a objektivizace zdravotního stavu v průběhu jednání dospěla ke stejnému posudkovému závěru jako posudkový závěr lékaře OSSZ i lékaře LPS ČSSZ, a to, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp, nadále šlo o invaliditu prvního stupně. V závěru posudku ještě PK MPSV dodala, že na žádost žalobkyně byl její zdravotní stav posouzen dne 13. 6. 2022 lékařem lékařské posudkové služby OSSZ Rychnov nad Kněžnou se závěrem, že jde o invaliditu druhého stupně. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položka 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb, pro které se stanovila míra poklesu pracovní schopnosti 50 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a § 4 vyhlášky č. 359/2009 Sb. neměnila. Den změny stupně invalidity byl stanoven na 26. 5. 2022, trvale.

35. Ze srovnávacího posudku vypracovaného PK MPSV v Brně poté vyplynulo, že u žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ustanovení § 26 zákona o důchodovém pojištění. Žalobkyně je invalidní dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Jde o invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 55 %. Den změny stupně invalidity byl určen na 19. 11. 2021. Žalobkyně je schopna po vzniku invalidity II. stupně vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné a duševní schopnosti a v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položka 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti na horní hranici, tj. 45 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla ve smyslu § 3 citované vyhlášky PK navýšena o 10 %. Celková míra poklesu pracovní schopnosti tak činila 55 %.
36. Krajský soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a po provedeném

dokazování v návaznosti na příslušná zákonná ustanovení dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**.

37. Podle ustanovení § 39 odst. 1 zdp je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

V odstavci (2) cit. ustanovení je uvedeno, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla

- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok (§ 26 zdp).

Podle ustanovení § 39 odst. 4 zdp se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

Procentní míry poklesu pracovní schopnosti jsou uvedeny v příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje se posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity).

Podle ustanovení § 2 odst. 1 cit. vyhlášky je pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.

Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (odst. 3 cit. ustanovení).

V § 3 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (3) Zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.

V § 4 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce nemá vliv, popřípadě má jen nepodstatný vliv na schopnost pojištěnce využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti a v důsledku toho je pokles pracovní schopnosti pojištěnce menší, než odpovídá dolní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce je stabilizovaný nebo pojištěnec je adaptován na své zdravotní postižení a v důsledku toho je pokles pracovní schopnosti pojištěnce menší, než odpovídá dolní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů. (3) Snížení dolní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.

38. Rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na lékařském odborném posouzení. Posuzování míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou medicínskou a soud si o této otázce nemůže učinit úsudek sám, neboť nemá odborné medicínské znalosti (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2017, č. j. 8 Ads 180/2016 – 50, všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, se uvádí: „*správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o němž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku), případně – namítal-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).*“
39. Napadeným rozhodnutím ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím došlo ke snížení výše invalidního důchodu žalobkyně ze třetího na první stupeň z důvodu zjištěné míry poklesu pracovní schopnosti o 35%. V řízení před krajským soudem z posudku PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2022 vyplynulo, že žalobkyně byla k datu vydání napadeného rozhodnutí (9. 5. 2022) nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti byla uvedeným posudkem stanovena ve výši 45%, což odpovídá invaliditě prvního stupně. S přihlédnutím ke zmínce o žádosti žalobkyně o nové posouzení jejího zdravotního stavu, jehož výsledkem bylo určení míry poklesu pracovní schopnosti ve výši 55 %, ale soud nemohl postupovat jinak, než uložit PK MPSV v Brně vypracování srovnávacího posudku. Z něj poté vyplynulo, že PK MPSV v Brně není ve shodě s PK

MPSV v Hradci Králové, neboť určila míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ve výši 55 %, což odpovídalo druhému stupni invalidity podle zákona o důchodovém pojištění. Vzhledem k tomuto rozporu mezi jednotlivými posudky zdejšímu soudu nezbylo, než napadené rozhodnutí zrušit.

40. Podle § 41 odst. 3 zdp se při změně stupně invalidity nově stanoví výše invalidního důchodu, a to ode dne, od něhož došlo ke změně stupně invalidity.
41. Podle § 56 odst. 1 písm. b) zdp, zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží.
42. Podle § 56 odst. 1 písm. e) zdp, zjistí-li se, že se změnily skutečnosti rozhodné pro výši důchodu nebo pro nárok na jeho výplatu, postupuje se obdobně podle ustanovení písmene b) nebo c).
43. Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v řízení před správním orgánem došlo k vadám, pro které krajskému soudu nezbylo, než zrušit žalobou napadené rozhodnutí žalované pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť soud zjistil skutkový stav věci jinak, než žalovaná v původním správním řízení. Současně soud vrací věc žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž žalovaná bude vycházet z výsledků zjištěných krajským soudem (§ 78 odst. 6 s. ř. s.), tedy, že na základě srovnávacího posudku PK MPSV v Brně je žalobkyně invalidní v tzv. druhém stupni podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění a postupem dle § 56 odst. 1 písm. e) a b) zdp žalobkyni zvýší výši invalidního důchodu a rozhodne o doplatku tohoto důchodu za dobu od jeho snížení do opětovného zvýšení.
44. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

45. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
46. Žalobkyně, která byla ve věci zcela úspěšná a byla v soudním řízení zastoupena advokátem, má právo na náhradu nákladů řízení. Tyto sestávají z nákladů právního zastoupení ve výši dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění (dále jen „advokátní tarif“). V souladu s § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3. advokátního tarifu náleží právnímu zástupci žalobce odměna ve výši 1 000 Kč za každý ze šesti úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání žaloby, účast na jednání soudu dne 9. 5. 2023 a dne 12. 9. 2023, účast na jednání posudkové komise v Hradci Králové dne 31. 10. 2022 a posudkové komise v Brně dne 7. 8. 2023 ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu) a dále náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý ze šesti úkonů právní služby. Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se dle § 57 odst. 2 s. ř. s. celková částka (7 800 Kč) o sazbu odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 7 800 Kč, tj. o 1 638 Kč. Dále mu náleží náhrada za zmeškaný čas na cestě Hradec Králové – Brno a zpět v rozsahu 10 × 0,5 hod. po 100 Kč, tj. celkem včetně DPH 1 210 Kč a

cestovné na jednání dle zástupcem doloženého technického průkazu, tj. 2 528,85 Kč. Náhrada nákladů řízení tak činí celkem 13 176,85 Kč.

47. Soud proto výrokem II. uložil žalované povinnost nahradit žalobkyni prokázané náklady soudního řízení, a to k rukám jejího zástupce, jenž je advokátem (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů za použití § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 12. září 2023

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce